

توانن و ی تی گاز کان و ی ک م خشتی ک شئی ئ ت می . نوسینی: - چنار علی و ره ند سا بیر

روونکردن و ی س رک و توانن ئ نجام کانن ه نری، هانی دانننی دا ک ب ر د و ام ب ت ل ل ک ک یین و کانن ل بار ی توانن و ی تی گاز کان ل ئاودا، ه روهها زیاتر ت ئ ممول ل م دلی ئ ت می خ ی بخات و و . دوی ئ و ی دانن، س رنجی دا ک گاز جیاواز کان، توانای توانن و ی تی جیاوازیان ل ئاودا ه ی، پ شبینی ئ و ی کرد ک ئایا جیاوازی کان، پ و ن دیان ب ک شئی و ئ ت مان و ه ی ک گاز کانیان پ ک ه ناو یان نا. ل تو ئین و ی کدا ک ل ب ر د م ک م ی ئ د بی و ف ل س ف ی مانچست ر، ل ئ ک ت ب ر ی ۱۸۰۳ خو ندرای و ب ب م ت نیا ل سا ی ۱۸۰۵ چاپکرا ، ل ژ ناو نیشانی " ل بار ی ه م ژینی گاز کان، ل لای ن ئا و ش ل کانن تر و " ، دانن ئایدیاکانن خ ی س بار ت ب توانن و ی تی گاز کان ع رض کرد. ل ر دا، ه ویدا گاز جیاواز کان ب پ ی ب ش کانن توانن و ی تی پ ن ب کات، ب پ ی پ و ن دیی کی ماثماتیکیانن داه ن ران :

ئ گ ر ب ک ئا و ک ب م ش و ی ل ه و ا قوتاری بوو ل ه ر ج ر گاز ی کدا ت ک ب ک رت، ب ش و ی کی کیمیاوی ل گ ئاودا ی ک ن گ رت، ئ و ا ب ش کی گ و ر ی گازی خ ی ه ئ م ژت، یان ب ش و ی کی تر، ب ش کی ی کسان ب ه ن د ک ل م ب ش ی خوار و، وات

1/125 ، 1/64 ، 1/27 ، 8/ 1

ب ئ و ی ب ها جیاواز کانن توانن و ی تی روون ب کات و، دانن گریمان ی کی کرد ک ئایا بارست ی جیاوازی ئ ت م کان ه کاری ئ م گ ا ن ک اریانن. گ و ر ت ر یین ک ش ل ئاماد بوون ب گریمانن میکانیکی، ل گاز جیاواز کانن و س ر ه ئ دات ک قانون جیاواز کان ر چا و ئ ک ن، ب چی؟ ئا و ب ی کسانن دان ب ب ش کی ز ر ی ه موو ج ر گاز کدا نان ت؟ ئ م پ ر سیار م ب پ ی پ و یست ل ب ر چا و گرتوو و ه ر چ ن د ه شتا ن متوانیو خ م ب ت و اوی قانع ب ک م، ب م ن ز یی ک ل و ی ک بارود خ ک پ یو س ت ب ک ش و ژمار ی ت ن ل ک کانن ک تایی چ ند گاز، ئوانن ک ت ن ل ک کانن

سووکتریینن و تاکه گازی که متریینن هه مژراون، هاوکات، ئهوانی تر زیاتر به پی زیادبوونی کهش و ئه زییدکانیان.

لَکَکَیْنِدْ وَوِیک لَ کَشی ٲٲژیی تَنَلکَکَانی کَتایی تَنَنکان،
ئَوِنْدی من بزائم، مَوْضوعکی تَواو نَوایِ: من لَم دوا یانَدَا
ئَم دیراسـیم بـ سَرکـوتنـکی بـرچا وَو دادگایی دَکَم . لَم
توثریند وویَدَا، ناتوانر بخرت سَر بندما، بٲام من تننا
ئَنجامکان ئَخْم ژر کاریگَریدی و، تا ئو جَگایِی ک پئئچَت
ب قیقردن و کانم دنیا بکرند و

تو ژینډو که به یکه مجار به شو ی چاپکراو، خشت ی که کی کشی
 ئه ته می ره ژ یی خسته وو به شو وازی به کاره نراو، به به ده سته نانی
 ژماره کان له به حث که دا روون نه کراو ته وو، به ام له سر بنه مای
 داتا کان بوو سه باره ت به په کهاته ی سه ره تایی ماده کان (له م
 تو ژینډو یه دا زیاتر نه خرته وو) . چه ندین زانیاری له
 نه ده بیاتدا له به رد سته بوون، و که کو کشی نه وو

توخمانی کځ به‌شدارن له پټ‌کھاتې ټاو، ټام‌نیا، گازی کاربه‌نیک و
تاد . داټټن، کڅشی ټټ‌می رټ‌یی کردوو وکو ه‌کار له
تواو‌یی جیاوازه‌کان

بہ تہ گہ یشتن لہم با بہ تہ، تہ بہ تہ تہو لہ بییر بہ تہ کہ تہو توہ یزینہ و تہ لہ ساہی ۱۸۰۳ پشک ش کراوہ، بہام لہ ساہی ۱۸۰۵ لہ یاداشتہ کانی کہم تہی تہ دہ بیی و فہلسہ فیی، مانچستہ ردا بہاو کراوہ تہو، دا تہن، لہم بہ یینہ دا، ہیچ کہ شہ یہ کی نہ ہوو لہ گہ یینی دہ قہ کہ، بہو پہ یہی سہ رنووسہ ری کتہ بی بییر وہ ریہ کان

بہ گوہرِی لیہ نار ناش، پپرہ پدانی ٹیہ ری ئتہ می چہ ندایہ تی،
لہ لایہن داتہ نہوہ راستہ وخہ پپوہ ندیی بہ ککشہی توانہوہ یہ تی
گازہ کا نہوہ ہہ بوہ، بہہام

وټکو تر ټرن کډل جونیه ر ټاماژ ی پټ کردوو، د کیوم ټنت ټکانی ټستا یټ کلاک ټر وو نیین سه ټارټ بټم خا ټټ. لټ بټ رامب ټردا کډل جونیه ر پټ شنیهاری ټټ وو ټټ کات کټ کټشی ټوان ټوو یټ ټی یټ کټک بوو لټ یټ کټم بټ کاره ټنا ټکان کټ دا ټټن بټ چټ مکی کټشی ټټ ټټ می ټر ټی دټ زیو یټ تی وو کټ لټ هټ مان کاتدا پټ ر ی پټ دراوو، بټ ټام ټک وو کو دټ ر ټټ نجامی کټشی ټوان ټوو یټ تی.

قانونی مـزنترین سانا یی The rule of greatest simplicity!

دا ٲٲن، ب ٲسا با تي ك ٲشي ئ ٲم ٲي ر ٲژ ٲي، ئ ٲوو گ ٲش ب

نمونه‌های جداسازی مواد که قدرت شیمیایی آنها را می‌توان به کمک روش‌های جداسازی، هاکات، رنگی به دیاریکردنی فرم‌های کان به پیکهات‌کان دا. دات‌تن، به رچاوکردنی یک‌م تیرری خای سبارت به گاز تک‌کان‌کان، توضیح‌کی به یک‌گرتنی مادد‌کان، پیشیار کرد که هایدروژن و ن‌کسجینی و کو نمون‌یک به کاری ه‌نا. ل‌ ما به‌ینی ن‌تم‌کانی ن‌کسجین، ه‌روها ل‌ ما به‌ینی ن‌تم‌کانی هایدروژن، رپ‌شن ه‌وو که ل‌ ن‌تیج‌دا د‌خ‌کی ه‌وس‌نگی به ن‌م تک‌کان‌کان گاز‌یی، دروست بوو، ه‌رچ‌ند ل‌م حا‌ت‌دا، م‌یل‌کی ل‌کنزیکبون‌و ل‌ ن‌وان ن‌تم‌کانی هایدروژن و ن‌کسجیندا ه‌وو، ب‌لام ن‌یانتوانی ل‌گ‌ ی‌کتریدا، ی‌کگرن و نظام‌ک و کو تک‌کان‌کی می‌ک‌نیک‌مای‌و، ب‌ام ن‌رشت‌ک ن‌و ه‌وس‌نگی ت‌کبدات، مومکین گ‌رانکاری روو بدات، چونک ه‌زی م‌یلی‌تی (یان ه‌زی ل‌کنزیکبون‌و Power of affinity) ن‌ب‌ت ه‌ی ن‌و‌ی ن‌تم‌کی ن‌کسجین ل‌گ‌ ن‌تم‌کی هایدروژن ی‌کگرن

به گوت‌ی دات‌تن، گ‌رمی، یان ه‌ند ه‌زی تر، م‌نعی ی‌کگرتنی دوو توخم‌ک ن‌کات، تا به‌ی پریشک‌کی کار‌بای‌و، یان ه‌ند ه‌اند‌ری تر ن‌و م‌نع ل‌ناو ن‌چ‌. کات ه‌زی ل‌کنزیکبون‌و، قدرت‌ی ت‌پ‌اندنی رد‌م کار‌بای‌ک‌ی ن‌ب‌ت، ه‌وس‌نگی‌ک ن‌ش‌و و ی‌کگرتنی پارتیک‌س‌ر‌تای‌کانی هایدروژن و ن‌کسجین به د‌ای خ‌یدا د‌ن‌ت (Dalton 1811, p.145)

دات‌تن، ت‌فاصلی ز‌ری س‌بارت به‌م ه‌زی ل‌کنزیکبون‌و‌ی ت‌خشان کرد که بوو کلیلی ئیدراک ل‌ ه‌کار‌کانی ی‌کگرتنی کیمایی. دات‌تن ه‌و‌یدا، روونی بکات‌و چ‌ن ل‌گ‌ل ی‌کتری‌ک ن‌ب‌و، ت‌نان‌ت ن‌گ‌ر ه‌یک‌یشی به ناواضحی بم‌ن‌ت‌و

ل‌م نمون‌ی‌ک تاز به‌یانمان کرد، ل‌ب‌رچاو بگرن، پ‌ش ی‌کگرتن‌ک، ن‌تم‌می ن‌کسجین زی‌تر بوو ل‌ هایدروژن. ل‌ر‌و د‌رن‌ک‌و‌ت که د‌ای تک‌بون‌ی ن‌وان هایدروژن و ن‌کسجین، تک‌کان‌یک ل‌ ه‌می‌ناو و ن‌سجین ه‌وو. ل‌ م‌د‌لی دات‌ندا، ی‌کگرتن‌کان به ت‌کویز و ت‌س‌سول 1:1 روویاندا، به‌ی پ‌یئ‌گوتر " قانونی م‌زنترین سانای". به‌مشو ی‌کگرتن م‌یس‌ر بوو که ن‌م‌یش به د‌ایدا ن‌و شت‌ان ه‌تن که پ‌یئ‌مین قانون‌کانی م‌تیپ‌ر

The low of multiple proportions

atom of A + 1 atom of B = 1 atom of C, binary. 1
1 atom of A + 2 atoms of B = 1 atom of D, ternary.

2 atoms of A + 1 atom of B = 1 atom of E, ternary.
.1 atom of A + 3 atoms of B = 1 atom of F, quaternary

کاتک توخمک مایلی لکنزیکبوونوی لگگ توخمکی تردا هی،
هچ هکارکی میکانیکی نابینم (Dalton 1811, P.147)

دیاریکردنی ژشی کشی ئت می

جگ ل میکانیزمی پشنیاریکردنی فرمکان کان ئت م
ئاوتتیدکان ک ل ئنجامی گانکارییم کیمیاویدکان و دروست
بوون دیاریکردنی کشی رژی ئت می، پویستی ب کارهانی
کشی ئو ماددان هی ک ل تکککدا بشدارن. هندک ل
بهایانی ک ل لاین داتن و بکاره نراون پشتر ناسراون و ئو
ل نووسراوانی تر و ریگرتوو ک ل لاین نووسرانی تر و
باوکراون ت و، تطیف کرد. گنگ تبینی ئو بکین ک
کارکانی داتن، ل ژینگیددا بوو ک کیمیا دستی پکرد ب
ئوی ببت زانستی چندایتی، دستپکردن ب جتکردن و
لاقوازی ر ل س ر پاراستنی بارستایی و کو بنما بنچینیدکان.

ل ک تاییدکانی صددی هژد و ب رنامی ستکید متریکی دروست بوو.
لگ ب هاکانی کش ک بشدارن ل تکک کیمیاویدکان و
رچاوکردنی قانونی مزترین سانای و کو رنمایدک ب پشنیاری
هاوکشکان. داتن پردکی دامزراند ل نوان ماکر سکپی و
جیهانی مایکر سکپی، ل شووی کشی ئت می رژی، ب
شیکردن و، ب نموون، رژی ئو ککشپی ک ل لاین لاقوازی ر و
ب ئو دزراو ت و، ی کک ئتوانت ئو ب بینت ک ل ئاودا ۱۵
گرام هاید ر جین هی ب ۸۵ گرام ئکسجین، وات ۱ گرام هاید ر جین
ب ۵.۶۶ گرام ئکسجین

بپی قانونی مزترین سانای، یک ئت می ئکسجین لگ یک
ئت می هاید ر جین یکنگرت ب بر هههانی یک ئت می
ئاوتتیدی ئو. ل و کات و هاید ر جین هههیش ئو توخم بوو ک
بشدارنی ل کاردان و کاند ئ کرد لگ رژی یک کی ک متر
ل کش ل نوان هههواندا

داتن پیوابوو ک ئبت ئو ستاندرد ب ک گردیلکانی تر
ئبت برارورد بکران و بهای یک میان ب کشی رژی گردیلپی
هایدر جین دانا. بم شووی، یک گردیلپی ئکسجین پویست کشی
ئت می رژی هی هبت ک یکسان ب (۵.۶۶ وات)

يېك گډرديله ئكسجين ۵.۶۶ قورستر ل يېك گډر ديله هايدرجين)

ب شولن ه مان لكدان و و و رگرتنى پكهاتى ئم نيا ك ل لاين
ئستند و ديار يکراو ۲۰) % هايدرجين و ۸۰ % نايترجين ب ك ش
وات ۱ گرام هايدرجين ب ۴ گرام نايترجين (، داتن گشت ب
كشى ئ ت مى ر ئ يى چوار ب نايترجين

ئ م نموونا ل وان ي ب س بت ب نيشاندانى ئ وى ك چن كشى
ر ئ يى ئ ت مى توخم كان و ئاوتن كانى تر ديارى كراون. ل كشى
ر ئ يى ئ ت مىد كان، نايترجين و ئكسجين، داتن ر ئ يى ئ و
كشانى روونكر د و ك ب شدارن ل دروستكر دى چ ندين
ئكسيدى نايترجين ب ب كار ه نانى ل ژيكى قانونى ر ئ يى فر ()
داتن (. ۱۸۱۰ خشتى ۱ ر ئ يى ص دى س ر تايى نيشان ئ دات
ب پى ك ش ب ئكسيدى جياواز ل نايترجين

ب ر چاوكردنى ژمار كانى ناو خشت ك ، ئ توانين ئ و ب بينين،
ب گو رى داتن، گازى نايترجين ل ئ نجامى ت ك كى ۴۲.۱ گرام
نايترجين و ۵۷.۹ گرام ئكسجين بوو. ه روو كو ل س ر و ئا ماز ي
پ كراو ، كشى گډرديله يى نايترجين و ئكسجين

ب ر ئ يى ۴ و . ۵.۶ ب م ش و ي ، ر ئ يى گډرديله كان ك ب شدار بوون
ل پكه نانى گازى نايترجين (42.1/4) ل نايترجين بوو ب
(57.9/5.66) ئكسجين - وات نزيكى (۱:۱ ژمار كان ت و او ب ه ي
ه تاقىيكر د و ل ديارىيكر دى ك شدا نين) ب واتا ي كى
تر، ئ م ئاوتن ي كاتك دروست بوو ك ي ك گډرديله يى نايترجين
ل گ گ ي ك گډرديله يى ئكسجين ت ك كى ئ بوو - ب دواى قانونى
م ز نترين سانايى. ب ب كار ه نانى ه مان ر گ ب دوو ئاوتن كى
تر ل خشتى ۱ ، ي ك ك ل وان ي ب گ ن ئ و ئ نجامى ك ئكسيدى
نايترجين ب دوو گډرديله يى نايترجين و ي ك گډرديله يى ئكسجين
دروست بوو ، ه روو ها ئ و گاز نايترجين ل ئ نجامى
ت ك ك كردنى ي ك گډرديله يى نايترجين ل گ گ دوو گډرديله يى ئكسجين
دروست بوو . ئ توانن م ل يى ت طبقى ئ م قانون ب ك ن.

ل ساى ۱۸۰۴ دالتن راىگ ياند ك دوو هايدر كار بن گو ا ي ي
قانونى چ ن ر ئ يى ي ك بوون: گازى هايدر جينى ب كار ه نرا - ك
ئستا پى ئ گوترت ميثان " - ل ي ك گډرديله كار بن و چوار
گډرديله هايدر جين دروست بوو. هاوكات، گازى ئليفانت ك ئستا
پ يئ گوترت

" ئئين " - ل دوو گډر ديله يى كار بن چوار گډرديله يى هايدر جين
دروست بوو. ل ساى ۱۸۰۸ ، ويليام هايد و ستن ۱۷۶۶)

۱۸۲۸) هـروها رایگـیـانـد کـ زـرـک لـ نـجامـکـانی دـربـارـی
شیکردنـوی و نـو خوـیـانی لـ کاردانـویـکـانی بـلایـنـکردند بـدـستیـان
هـناو، نـتوانـت روون بـکرـتـو بـ بـکارهـنـانی نـو قـانونـی
پـشـنـیارکـراو لـلـایـن دـاـتـن.

سـرچـاو

The Development of Dalton's Atomic Theory as a Case
Study in the History of Science: Reflections for Educators
in Chemistry

He'lio Elael Bonini Viana & Paulo Alves Porto

Published online: 4 February 2009

_ Springer Science+Business Media B.V. 2009

کـا تـی ژـیـان بـخـشـنـد یـ، چـمـسـکی و دـیـقـید هـار قـی و سـلـام عـبـدو لـ . . ئـاسـ کـمـال

پـوـری کـا تـی ژـیـان و تـمـن لـی یـ، چـی دـبـخـشـن بـ ژـیـانی خـمـان
و هـاوچـشـنـکـانـمـان لـ مـرـق و لـ هـاوچـین و هـاوخـمـکـانـمـان نـو
دیاری دـکـا کـ چـنـد بـ اـسـتی ژـیـاوین و کـا تـی تـمـنـمـان چـن پـوـاو؟
لـ تـمـوزدا لـ لـنـد لـ مـارکـسـیزمـی ۲۰۲۳ بووین، لـگـگـگـنا سـعـیدی
هـاوژینـم، چـوـبووین چـمـسـکی بـینـین کـ لـ تـمـنـی ۹۴ سـاـیدا کـی
جـمـاوـری دـگـر، کـ هـاوـیـانی پـارتـی کـرـکارانی سـشـالیـست SWP
کـیـان خـسـتـبوو. نـو بـیـار بوو باسی قـشـتی ئـیـمـپـریـالیـزمـی ئـمـریـکا
بـکـا، کـ بـدـاخـو بـهـی نـاسـاغـیـو چـمـسـکی بـ هـاوژینـکـی و تـ
نـتـوانـن بـتـن نـو چـنـدین هـوـو کـ سـدـان کـس چـاوـو نـو بوون.
بـلـام هـمـومـان جـگـ لـ تـنـدروستی نـو هـیچ شـتـیکی تـرمان بـلـاو گـرنگ
نـبو و گـرنگ نـبوو کـ چـنـد لـسـرـی چـوون بـ کـکـکـو و سـتـاین یـان
خـود چـنـد چـوـیـمان کـرـد کـ بـت و بـپـچـوانـو هـمـوو لـز و

خاښه ويستيمان به نارد كې تېندروست باش بېلت تاكو له ناو كېي چين كېدا بم ښتې وې و بږي و تېمې نې درېڅر بېلت. بېخاښاښې وې تا ئېم ساتېش چې مسكي خريكي ژيانې بېخشنده كېي تې.

دې يفيد هارقيش تېمې نې ۸۷ سا و ښېڅې تې، له هېمان بېرنامې ماركسيزمې ۲۰۲۳ د، باسې گڼتې كې له گڼ كټېبې "گرېندرېس" ي ماركسي بېكردين. خاښاښا بووين كې تېمې نې گرې و باسې كې نه بوو له وې هېموو پېكې وې گو له وښ بې وښې تې تاښتې و گڼتگيرې پرېسې بېرھېمېنې ژيانې له ساېي سېرمايې داريدا بگرين و بېدوې و ښامې و بېن بې ئې و كېشانې ئېم سيستم چې وسې ښرې بې ژيانې ئېم و نامې بوون له ژيان و ئازاديې كانمان دروستي كړدو. بېردېوامې هارقي له م شېكردنې وې تيېري ماركسدا بې دېان سا پېمان دښې ژيان و تېمې مانې ئې وې كې ئېم چې ندې خريكين ژيانې كې باشتر بې خېمان دروست دېكېن و ښژانې هېوې بردنې سېري ئاستي وشياري و يېكگرتوبونمان و كېبونې وېمان له دېوري يېكتر دېدين. كېبونې وې ئېم هېموو خېتكارې چينې ئېمې كړېكاران له لېندن نېشانې دېدا كې دې ئېم خېبات و ئومېدې چې ندې "گېنجې".

له هېفتې يېشدا هېواي تېكچوونې تېندروستي هاوې سېلام عېدوېامان بېست و هېموو دېمان لاي بوو. بېاستي هېموو دېمان لاي ئېم ئازيزانېمانې بېهې كاتې تېمېان يان وېك هاوې سېلام كې نيگېراني تېندروستي ئېوين.

بېام ئېگېر ئېم ۳ مرېځې كېمېنېست و خېتكارې مرېځايې تي چې وساوې ئېمې سېربېكېيت دېبيني كې ئې و كاتې ژيانې ئېوان چې ندې ښېڅېيې كې تېمېان ديارې دېكا! هېموو كاتې كې تېمېان گرنې و چالاكې چونكې ئېم چېرې مرېځانې له بېرھېمېنېان و خېتكردن بې باشتركردنې مرېځې چې وساوېكان ناوېستن. ئېم له استيدا تايبېتمېندي چينې كړېكارې كې بې ناچاري ناتوان له ژياندا له بېرھېمېنېان بوېستن. بېام كاتې ئېم كارې نېك بې ناچاري ژيان بېكو بې باشتركردنې ژيانېان و خېشكردنې ژيانېان دېكېن، ئېوسا ئېم هېموو ښېڅې له كاري بېرھېمېنېرانېمان مانايې كې تر بې ژيان و كاتې تېمېان دېدا. ئې و كاتې ئېم له تېمېنې خېماندا "پېر" نابېن ، بېمانا له جېكيېكېي، نېك فيزيكيېكېي، چونكې هېشتا بېرھېم دېهېنن و خېبات دېكېن له پېناو ژيانې كې باشتردا.

چېمسكي بېرھېمېكاني له بواړې زمانېواني و شېكردنې وې سياسي تي ئېمريكا و دېوري دېزگاكاني دېسېاتي سېرمايېداريدا. دې يفيد هارقي دېيان سا كاركردن له سېر شېكردنې وې تيېري زېدېبايې و پرېسې بېرھېمېنېانې سېرمايېداري بېو چېرې ماركس كاري له سېر كړدو. سېلام عېدوېاش بې كاري هېرېوېزي له خانېقېن بې دروستكردنې

خانويک يان پډاويستۍکي ناوما ټي ما ټي کرکار و هژارک، کار ټي پرژيکي خزم ټگوزاريوک خستۍخانۍ کړنا يان ناشتني نمامک ټي پاراستني ژينگ. هومومان ټي هيوای ټي ندروستی باشين ل ټي ستادا ټي هاو ټي سلامی ټي نازيزمان.

هر يک ل ټي هاو ټي پي توانای خيان وک ټي نندامکي چيني کرکار و ک ټي مځگي مرځاي ټي خريکي جرک ل ټي ژيانکي ټي ره مه ټي رانن ټي باشرکردني ه لوم ټي رجي ژيانی مرځاي کان. ټي م جر ټي مرځان ټي پمان د ټي پوړي ټي مټ وات ټي و کاتي ټي ټي م ټي مرځ ه ټي ست ټي بوني خمان د ټي کين ک ټي دتوانين شتک ټي ژيانی خمان و گډش ټي پدانی توانا و ټي گډيشتنمان و ټي زاديما بکين. ټي م جر ټي مرځان ټي مانا ټي ژيان د ټي بخش و لای هومومان جوانی د ټي کن و ل و ديو ژماري سا ټي کان و توانای فيزيکي و ټي برديوامی ژيانی ټي است ټي قينمان نيشان د ټي دن. چيني ټي ټي م سدان و هژاران نموني ل ټي م جر ټي مرځان ټي ه ټي ه ټي رب ټي ټي م ټي دمان ټي ټي نيندي ک ټي م ټي گډيکي ټي مرځاي ټي دوور ل ټي ست ټي م و چوسان ټي و ټي سرماي ټي داري ه ټي ي.

ټا يا يک ټي نيشتمان، ه ټي ز ټي ؟ . . عوسمان حاجي مارف

ټي دواي دوو دانيشتني ټي م دواييان ټي نوان پارتی و يک ټي تي، هيچ ه ټي مايکي ټي شنيان ن ټي دا ټي د ټي ست و، ک ټي ټي چي ټي ټي ک ټي وتن و ل ټي س ر چي ټي ټي ک ټي وتن. باق ټي ټي جرک ټي چرکداري خي نمايشکرد و ټي و ټي اگ يان د ک ټي يک ټي ک ټي نادات، يک ټي تي م ټي و، يک ټي تي ه ټي ز، ټي م جر ل ټي گوتاردان، ناارامي و ټي ټي کامي ټي و لاي ټي ن نيشان ټي دات، ک ټي ن ټي انتواني و ل و دانيشتنا ټي دا هاوس ټي نگی ټي اگرت و د ټي ستک ټي وتک ټي م ټي رام ټي سياسي کي ټي د ټي ست به ټي ن ټي ت. ټي جيا ل ټي و ک ټي ټي و دانيشتنا ټي، ټي ټي زي پارتی ټي رام ټي ر کرداي ټي تي يک ټي تي پ و ديار بو، چونک ل ټي لايک ناهاوس ټي نگی ل و دانيشتنا ټي دا د ټي بينرا، ټي ټي ماد ټي ن بوني ک ټي ساني س ر کي ل ټي بن ټي ماي ټي ي ټي رزاني، ل ټي لايکي تر و ټي ټي کامي دانيشتن ک ټي و ها و نا د ټي کرا، ک ټي يک ټي تي ټي شتبت ټي ټي تکاو ټي جاو داخواری، پارتيش هيچ ټي ټي ټي کيان پ ټي ن ټي دابن. ټي و ټي ټي ه ټي مولايک ټي شن ل ټي س ر ټي و بن ټي ماي ټي ي پارتی و يک ټي تي وک

هه‌زی میلیشیا، به‌دوای جه‌نگی که‌نداو، هه‌لی ئه‌و‌یان به‌ هه‌که‌وت با‌د‌ستی خه‌یان به‌سه‌ر کوردستاندا دابمه‌زره‌نن، به‌ ئاستی په‌گه‌و نفوزی سیاسیان هه‌ر لایه‌کیان، کوردستانیان کرده‌ دوو ناوچه‌ی زه‌ردو ناوچه‌ی سه‌وز، که‌دواتر توانیان به‌ داگیرکاری و قه‌رخکردنی سه‌روته‌ و سامانی کوردستان، وکه‌ دوو که‌مپانیای زه‌به‌لاح، جه‌رده‌یی و ته‌انه‌چه‌تی و سه‌رمایه‌گوزاری و بازرگانی و قاچاخچه‌تی .. دابمه‌زره‌نن، به‌ گه‌وره‌ترین که‌که‌ی سه‌رمایه‌ توانیویانه‌ له‌ گه‌نجینه‌کان و بانکه‌کاندا په‌ریه‌کی به‌شومار هه‌هه‌چنن.

به‌ پاراستنی به‌رده‌وامی له‌ ته‌انه‌چه‌تی و سه‌رمایه‌ و سه‌رمایه‌ گوزاری، هه‌زه‌ میلیشیاکانیان به‌شه‌وه‌یه‌کی فراوانتر و زیاتر گه‌وره‌کردنه‌وه‌و په‌چه‌که‌کردنی هه‌زه‌کانیان دام‌زراوترکرد. هه‌روه‌ها خه‌رجیه‌کی به‌شوماریان به‌ هه‌زی جه‌کداری ئه‌نجامداوه‌. به‌هه‌ام یه‌که‌تی نیشتمانی ته‌نه‌ها له‌ ناوچه‌ی سه‌وزدا ناوی هه‌زه‌، له‌ده‌ره‌وه‌ی ئه‌و ناوچه‌یه‌ نه‌یتوانیوه‌ و ناتوانه‌ مه‌ترسی به‌ته‌ به‌ سه‌ر هیچ هه‌زه‌کی ته‌را یان ئه‌توانین ئه‌وه‌شه‌ به‌هه‌ین که‌ نه‌یتوانیوه‌و ناتوانه‌ به‌هه‌نگاری هه‌ر هه‌زه‌که‌ به‌ته‌وه‌ گه‌ر هه‌ره‌ش به‌که‌نه‌ سه‌ری! هه‌زه‌که‌ به‌ گیانی دانیشتوانی ناوچه‌ی ده‌سه‌هه‌ته‌ی خه‌ی ته‌ئه‌سته‌ به‌ توانایه‌، جا ئه‌مه‌شه‌ ته‌چه‌ند ده‌خایه‌نه‌، په‌یه‌وه‌ندی به‌ هاوسه‌نگی هه‌زی هه‌هه‌خراوبونی نا‌هه‌زایه‌تی جه‌ماوه‌ریه‌وه‌ هه‌یه‌.

ئه‌وه‌ی په‌هه‌سته‌ له‌و گوتاره‌ی با‌فه‌دا ئه‌نجام گیری له‌به‌که‌ین، که‌شه‌که‌ له‌وه‌دانیه‌ به‌سه‌لم‌هه‌ره‌ته‌ یه‌که‌ته‌ی هه‌زه‌ یا هه‌زه‌یه‌، مه‌ژوه‌ یا مه‌ژوه‌و نیه‌، به‌هه‌کو سه‌لماندنی په‌سه‌یه‌ که‌ با‌فه‌هه‌یش له‌م گوتاره‌یدا دوپاته‌ ده‌کاته‌وه‌، مانای ئه‌وه‌یه‌ ده‌سه‌هه‌ته‌ له‌ کوردستاندا ده‌سه‌هه‌ته‌ی حزبی میلیشیایه‌، واته‌ ده‌سه‌هه‌ته‌ی سیاسی له‌ کوردستاندا به‌زه‌نی زه‌ردو سه‌وزه‌وه‌ دام‌زراوه‌یه‌کی حکومی سه‌قامگیرو جه‌سپاو نیه‌ و نا‌به‌ته‌.

ئه‌مه‌شه‌ حه‌هه‌ته‌ی ئه‌و سه‌ره‌گه‌ردانه‌یه‌ ده‌خه‌ کوردستانه‌ و سه‌پاندنی دیفاکته‌ی ده‌سه‌هه‌ته‌ی حزبی میلیشیایه‌، مه‌ژویه‌کی وه‌ها ته‌هه‌خ و نا‌به‌جه‌یه‌، که‌ په‌یه‌وه‌نده‌ به‌ جه‌نیه‌ته‌ی بنه‌مای ره‌هه‌ و هه‌هه‌سورانی سیاسی پارتی و یه‌که‌ته‌یه‌وه‌، جه‌لال ته‌هه‌بانی و بارزانی دام‌زه‌ره‌ندری نمونه‌ی ئه‌م سونه‌ته‌ن له‌ هه‌زه‌، که‌ ئه‌سته‌ با‌فه‌ شانازی په‌وه‌ ده‌کاته‌ و شانی په‌وه‌ با‌ئه‌داته‌. ئه‌و هه‌زه‌ جه‌کداری که‌ هه‌ره‌گیز نه‌یتوانی و ناتوانه‌ به‌ته‌ دام‌زراوه‌یه‌کی حکومی و ده‌وه‌هه‌ته‌ی، وکه‌ هه‌ردام‌زراوه‌یه‌کی ته‌ له‌ به‌هه‌وه‌بردنی که‌مه‌گه‌دا، به‌یه‌ ئه‌م جه‌ره‌ له‌ مامه‌هه‌ به‌ ده‌سه‌هه‌ته‌ی سیاسی نه‌که‌ هه‌زه‌ سه‌ره‌بازیه‌که‌ی، به‌هه‌کو نه‌یتوانیوه‌ هیچ دام‌زراوه‌ و وه‌زاره‌ ته‌که‌یش مه‌ره‌که‌زی و جه‌گیر به‌که‌ته‌.

با‌فه‌ و ته‌واوی بنه‌ما‌هه‌یه‌ ته‌هه‌بانی و بنه‌ما‌هه‌یه‌ بارزانی، نان به‌ زه‌بری هه‌زی جه‌کداری ده‌هه‌ن، له‌سه‌ر حسابی زه‌هه‌ته‌ و هه‌نجی ملیه‌نان

ئىنسانى كرىكار و زحمىتكش و خىكى ستمىمدىد و بىھىزى چىكدارى
سىروىت و سامانى كوردستانىان قىرخ كىروو ئىمى ئىو ھىزانىي كى
چىگى شىرمىزارىن، نىكى شانازى! ئىم ھىزانىن كى لىگى كى تايى
دىسىماتى خاوىنىكانىان، ھىدىوشىن و ھىزاران چىكدار وى و
سىرگىردان و بىكار دىكىن.

باقى لىم تووىي و پىرچىكدارىدا، دانى بىو داناو ئاشكرى كى
پىكگرتنى ھىزى پىشمىرگى، بانگىوازىكى پوچ و بىبنىمايى، چونكى
ھىزىچىكدارىكانى بىزوتنىوى كوردايىتى تىنھا تايىبىتى بىو حزب و
لايىنانى چىكدارىكانىان بى پارىزگارى خىيان دامىزراندوو. ئىو
ھىزانى لى بىكىم ھىنگاودا فرىاكىوتىن دىست بىسىر كىنترىسى
سنورىكاندا بگىن و ھىناردى قىچاخچىتى و باج و گومىرگ بىكىن دىھات
و دىستكىوتىكى بىسنور. پارتى و پىكىتى ھىرىك بى سنورىكىو
گىرسانىو و دامىزران، كى تائىستاش بى ناشىفافتىر دىھات پىناسى
دىكىرت، بى جىا لى بازىرگانى و قىچاخچىتى بىنىوتىو.

ئىستاش ئىو ھىوانى بى بچوككىردنىوى قىوارى ھىرىم لى ئارادايىو
پارتى و پىكىتى لى بىرامبىر قىيرانىكى سىاسىدا گىرىان كىروو،
ھىرلايىكىان لى ھىوىسى ئىو دىان چىن ھىزىكى لى بىرامبىر ئىو
قىيرانىدا بىپارىزىت، بى ئىم خىپاراستنىش پاشقولى لى پىكترى دىگىن.
ئىم بارگىزىيى ئىستى نىوان پارتى و پىكىتى ئاكامى ئىو نارىشنى و
قىيرانىي كى ئاسى ئايندىكى حكومىتى ھىرىمى خىستىتى ژىر
پىسپارىو، بىيى شىوازى شانازىكىردىن بىو ھىزى، كى لىژىر ھىششى
بىرتىسكىونىو يان لىناوچوندايى، ھىچونىكى بىمانا و گوتارو
تورىبونىكى كىفاما نىيى.

يادىك بى شىاوى ئىنقال . گىشتىيار مىحمود

زىرجار لى تىماشى دىمىنى كىناراوكان و بىستنى دىنگ و ھىژى
شىپىي دىرياكانىو تىدىگى ھىوشىوى چىرىوى بىدارىك ھىموو شىك
ئاوازىكى ھىيى بىمام ھىموو كىسكى نايىبىستى تىنھا ئىوانى نىبن
كىكى خىم و ژان وىكو بىستىكى ناودىرياكىان لى غىرقى خىسرتى
و رىزى غورىبىتوى ئىبن بى نىتى مىسقىيىكى بى ناونىشان. زىرن ئىو

مرځپانې لاهه رته امانه يادگاکانیا نالو ئالبومی یادوړی کاند تنکه تنکه ئوتوښو و ئرژښه دریچه ی ژین و مرگه کی نادیار ، وکو ئو دایکه ی دواي لده ستدانی کړپه کی هره کاته به ککړدنه وای پارچه شکاوکانه تابلی ژیان بگه پوښتی به بیستنی ئاوازکی همن و لسه رخپه تاو کو دهستی لسه رسینگی دان و هه ست به ترپه کانی دهی بکات ک خریکه هدی هدی ناخی خای ئه خواته و .

سه یړه ! گهرچی ئه ژمهری ئه زگارکانه ئم سه رد م هه رچه ند زه رچه ژبه خشیښن ، بهام هه شتا یکه تاقه ئی ش بهام کته واوی ژیا نته ئاوده ی تایی و خم و زام و ئازار و ژانکات ، بهی زرن ئه ودیمه نانی وکه ئارامبه خش و وکه کتر ئه و هه ستانته بیربخته و که هه میشه یادکان ئاوازکی خه مناکن له ناخی مرغه قدا ئه نکه تمه نهک و زمه نهک بووین به چیرکه و به سه رهاته کی تراژیدی ، که نه هیه ووشه یکه ئه یان خاته گه و نه هیه زمانه که ئه یانکاته ووت و نه هیه په نوسه که ئه یان خاته سته و ئه یانوسه ته و ؛ ته بهی دیمه نی تراژیدی ی ئه نفال و کاریگره ی شاهوای مرگه ساتی نه ته و یکه چنه زامه کی قو و دژواربه ت که هه زاران خه ونی له گه نراو هیوای هه زاران ئازادیهوای زیندانی کراو هاواری هه زاران دایکی جه رگبه او به زیندوویی بوون به سیمای هه زاران گلکه ی گهرسته نه کی به ناو نیشان !

له یکه که لسه ربرده کانه ئم تراژیدیا به ئه و به ، خه م گو بهیستی بووم ده گهرنه و ؛ له جه گای پاشماوی به جه ماوی چنه به و وکه له گیرفانی ئه نفالکراو کدا داربه و وکه له بیابانی جنوبی ئیراقدا وواو و بوو به درخته که ، ده به لق و قدهی ئم دار به و و لسه رده ی کراسی چ زینده به چا کراو که و سه ری بهندی به روده رگای ئاسمانی په روه ردگار و دهره نه به ت وله گه گه و یشی ئاوتته ی ده ماری دهی چ به تاوانه که و ته کتا به و به ! ده به دیمه نی ئم درخته له م بیابان مرغه کوژ ناو نیشانی چ تاوانه کی به دکرده به ت ، ده به ناو نیشانی په یامی ئم چیرکه له دووتو ی کام په رتووک و نامی نمایشی دهستی چ سینه ماکارکه وونکرا به ت ، ده به گه انه وای ئم به سه رهاته زمانه چ دیله ماتکارکی له گه خسته ت که هه شتا هه نده به رهمانه چرخه فله که به ددوری سال و زمه نی کاتی روداو که ده سوښنه و بهام هه شتا هاواری دوعای به رکه هه زارن دایکه شهیدی به ناو نیشان به روده رگای توه و و بوونی ئیلاهی له که پهی جه رگی ناخه کدا هه ر له سوتانده . .

به داخه و کورد دواي چنه دین به سه رهاته هاوشه وای تراژیدی و

مـرگـساتـی ناخ هـژن لـم کا تـشدا هـر سوغـر کـشی عـجـم و تورک و
عـرـبی گـزپـرستـه بـیـه تا ئـمان بـمـنن سوپای دوژمن چتر لـودـیو
سنورنن ئـوان لـرـن لـناو ما و گـزپـرک و کـلان و شارو شارـچـک و
بـناو دـامای تیغـی ناوـخـیی و خوـنـی میلـلـه تـدا دـسوـنـو. ئـوان
ئـگـرچی جاران پـویستیان بـگـایـکی دوور هـبوو تاسنوری حـرـمی
شورای شـخ و بـگ و ئاـگـانی بابان و گـرمیان و سـران و بادینان و
تـکـبشـکـنن، بـفـراوانـکردنی سنوری فـرمانـنـوای جاشایـتی و داردـست
و بـکـرـگیرای دوژمن هـمیشـه بـمانـو و بـهـزکـردنی خـیان
لـئـشـکـوت و بیابانـکی دورـدـستـو پـویستیان بـشـقل و چـند
مـتر چاـک هـبوو.

بـمـ ئـستا بـ تـکـنـلـلـژیای سـردـم پـرـسـای شاـوی ئـنـفال لـگـای
چاوساغی درـنی تورکی و سیخوـی موشـکی ئـرانی لـناو جـرگـی شارو
گوندو لادـدا هـن ، بـجـرک و هـا تـکـکی شادـماری د و ئاوتـی
خوـنـی کوردبوون، تـنانـت لـناو خاک و ئا و هـوای نیشتمانی
خـتـدا لـسـرو مـات دـدنـیانـبی و لـترپـی د نـزیکـترن دـتوانن
لـچـرکـساتـکـدا لـکـا تـرمـری سفر بـیک کلـیک ترپـی دـی دـیان دایک
بوـستـنن و جـستـی دـیان لـگـای ئـم نیشتمانی بـرچاوی سـدان
کورددا بسوتـنن و ئازارک بـخـن دـی مند و کـسوکاریان تائـبـد
ساـئـبوونی نـبـت و برینـک لـسـر جـستـی نیشتمانی و اـدـکـن کـ
قوربانی دـستی ژـمـک نانی نامـردی کوـ کوردـکی خـفـر شـبـت! بـی
لـم سـردـم و لـئـاست ئـم تراژیدیا بـباشتر لـدنگ هـبـین دـبـ
بـدنگی هـمای ئازاری ئـدای زمانی چ دـربـینـکی پـسـه بـت...

گـشتیار مـحمود - کـنـدا

.

بووهسته مر[ق]. فـرهاد کـریم

هه ندى جار ده مه و راکهه هه ند جاريش رکهه، له وه ده ترسم به
ریشتن نه گهه، به غاردانىش خـم له بیرکهه، بـیه هه میشه هـزم له
امانه، سهیری راکردن و رـیین کهه، له مـژه ده مه و شـتـک بـم
نه مگوتـب، گو رادـرم گوـم له بانگی ئازادی بـ و گوـم لـنه بووه و

گوځم لښنا بڼه، مړي له مڼه له گڼ تن بڼه ته وه و هېچ ناڼه، گوځي له
هه نڼاوه کاني ځي نيه، نه راده کاو نه ده وا، له جه نڼه ځي خام شدا
خه وتووه و نازاره کاني ځي ده خوا،

ناووده بووه به خه وتن، ده واو راده کا، رڼين و راکردنت بڼه
کڼ تايه له جه نڼه ځي خه وتوودا، مړي له خه وتندا ته نها تم و خه ون
و تهرمه، له ناو خه ون و تهرم و تهمي تڼ دام، تارمايه کم ځم
نا بينم و نابینر ځم،

تهم بتبينځ و نه تبينځ با،

تهرم و خه ونيش چرايه که بڼه کڼ ره،

ژوور کم گهره که له تارمايي، تهم دايپ شيبڼ و له بينين به دوور،
هه نڼاوه کانت رڼي پڼه که وڼ، وهک ئه مڼ وڼ، ځڼ شنييه له ناو خه مي
ځم و خه وتني تڼ دا ناره زووکم تارمايي بم، بخه وم و خه ون و تهرم و
ته مېم،

له جه نڼه ځي خه وتووه دا گوځم له ده نڼي ځم نيه، مردن ځي سارده
مړي، مردووي نڼه رڼين و راکردنت جوان نيه، ده ځي يي و ده ځي،
ناگات له ژيان نيه و ناخه گڼ ه و ځت ناشتووه،

بيري پڼش مردني مړي ده کم

جاران مړي جوان بوو

بيري جواني ځم ده کم

خه فته له ئه مڼي تڼ ده ځم

ځم مڼ و نېووه

تارمايي و ته ميت له داهاتووش نابینر ځم،

نازارت گه وره تره له جه نڼه ځي سارده

ساردتريت له مردن

پڼش مردن ژيان هه بوو

بيري ژيان ده کم

پڼش ژيان مردن نه بوو

زووتر گوځم له مردن نه بوو

بيري ژيان ده کم

زووتر مړي خه ونې بچووک نه بوو

سارد نه بوو خه ونې

بيري خه ونې جواني ده کم

باوه شي گهرمي

بيري خا وڼي مړي ده کم

جاران مړي پيس نه بوو

تهرم و تهم و گڼ نه بوو

پڼش مردن ژيان هه بوو

بیری ژیان ده کهم
بوو هسته مرق دابه زین هه یه

سه ک پلای "سهراب سپهری".. و رگانی : پشک ناکام

ژیان پووشکی بچووک
کردو و مان ب ک و ک
ژیان ناوکی ب د ما ن هاتوو ک خورا نومان
ژیان نی
جگ ل نم نمی بارانی ب هاران
ژیان نی
جگ ل دیدنی یار
ژیان نی
جگ ل "ب خ ش ویستی" قس کردن
د نا هر د ک و دا
ن و نی ئ توانی، ب خ ت بژی
ژیان تاقی کردن و ی کی ب ر فراوانی ل
د یان گ گ و پشتی گ گ
و
ب ئ ندازی "ت م ن" ک بیا با ن
ل م د رف ت ک م :
چیمان کرد و ئ بوا ی چیمان بکرای..
#

.... ب ل م ک دروست ئ ک م
ب د م ئا و و ی ئ ی م
ل پشتی د ریا ک و شار ک ه ی
پ نجر کان کرا و ن
ک تری س ربا ن کان
ئ و ان ن ه ش م ندی ئینسان
م چ کی ه ر د سا ن ک نمون ی کی "زانی" ی

شارنشینہ کان وک دیوار کی گئی تھی بینرین
 کہ بہ بہ بسا یہ کہ
 بہ خوں کی خوش
 خاک ، مہ سیکای ہستی تہی گوئی لہ یہ

و
دښنگۍ باښندئ ښفسا نښيښکان
لښگښ "با" دښ
پشتۍ دښرياکښ ښشارښکښ
پانتايۍ څښرتيايا
وښکچاوي ښوانښي لښکاريوښيا
ښڅښښرښين ، ښښرينښ
شاعيران ميراتگري
ښاو. . و دانايي . . ووناکين
لښپشتۍ دښرياکښوښ ښشارښکښ
ښښښښ ښلښمښکدروست ښکرښ

ننگه‌ک نیّه لّه گه‌ما بیه :
 ئارام بگره
 کازیو که مکی ماوه هه‌به
 هردهم گوهم له‌یه ،
 که دهم په‌م ئه‌یه :
 ئای له‌م شه‌وه...چه‌ن تاریکه
 په‌که‌نینی که
 خنده‌ی که فته‌نکایی به سنگ نه‌به‌خشه..؟
 نه‌به کام ده‌پ
 بخمه ده‌ریاوه..؟
 به کام به‌ردا هه‌ئه‌ئ و اسه‌م..؟
 وه‌ک نه‌وه‌ی شه‌وه‌کی "شه" یا وی به
 که‌سانه تریش غه‌مناکن
 غه‌می من ده‌ریا یه‌که
 غه‌می خودی غه‌مباریه

”سہراب سیہری“ کے لیے ”

وہرگہائی : پیشہ ناکام

" " " " " " " " " " " " " " " "

ژيان پووشېكى بچووك
 كړدوومانې بې كېوك
 ژيان ناوېكى بې دې ما نېها توو كې خوورا نومانې
 ژيان نې
 جگې لې نمې نمې بارانې بېهاران
 ژيان نې
 جگې لې ديدې نې يار
 ژيان نې
 جگې لې "بې خېشېويستې" قسې كړدن
 دې نا هېر دېك و دا
 ئېوېنې ئېتوانې، بې خېت بڅي
 ژيان تاقي كړدنېوېكې بېر فراوانې لې
 دېيان گېگې و پشتمې گېگې
 و
 بې ئېندازې "تېمېن" كې بيا با نې
 لېم دېرفېتې كېمې:
 چيمان كړد و ئېبوايې چيمان بكدايې..

#

.... بېلېمېك دروست ئېكېم
 بېدېم ئاووې ئېيېم
 لې پشتمې دېرياكېوې شارېك هېيې
 پېنجېرېكان كړاوېن
 كېترې سېربا نېكان
 ئېواننې هېشمېندې ئينسان
 مېچېكې هېر دې سا نېك نمونېيېكې "زانا يې" يې
 شارنشينېكان وېك ديوارېكې گې ئېبينرېن
 كې بې بېسېيېكې
 بې خېوېكې خېش
 خاك ، مېسيقاي هېستې تېي گوبې لې يې

و

دېنگې با نېندې ئېفسانېيېكان
 لېگې "با" دې
 پشتمې دېرياكې شارېكې
 پانتايې خېرتيا يې
 وېك چاوي ئېوانېيې لې كازيوېيا
 بې خېبېر يېن ، بېرينې

شاعيران ميراتگري
ئاو.. و دانايي.. و ووناكين
لپ پشتي د ريكه و شاركه
ئپ بپ لپمك دروست بكر

نگهك نپ لپ گه ما بپ :
ئارام بگر
كازيو كهمكي ماو هه بپ
هردم گوهم لپپ ،
كه دم پهم ئپپ :
ئاي لپم شو...چن تاريخه
پكه نيني كه
خندي كه فكهكايي بپ سنگ ئپ بپخش..؟
ئپ بپ كام دپپ
بخم د رپاو..؟
بپ كام بپردا هه ئپ واسرهم..؟
وك ئپوي شو وكي "شه" ياوي بپ
كه ساني ترپش غمناكن
غممي من د رپايكه
غممي خودي غمبارپي

و رگه ران.. زانا رزاق

و رگه ران ياني و رگه راني ووشپيكي يان ستپيكي يان نووسراوك يا
كتب لپ زمانهك بپ زمانهكي تر، يا خود بپ شوپيكي گشتي بپين
لپ شوپيكي و بپ شوپي تر هروها و رگه ران واتپ پويستي ئپ و
كه مپكايي يا ئپ و كه سانهك پويستانه ئينجا و رگه ران بپكهك لپ
گرنگترين كاري و رگه ركه سكه بپت بپ باشي لپكاري نووسري بزانهت
هروها بپت و اوپ شارزايي ئپ و زمانهش بپت كه نووسراوك
و ردهكه رپت دپ بپ بشزانهت چي و ردهكه گپت دواتر دپ نووسر پاش
ئپوي بپ باشي شارزايي نووسين و داښتن و شوپيكاني تري و

پداوښت ګانې ترې نووسې ری بوو ئوچا زمانې ترې زانې ئوچا رانځ
 بڼه و ډرګو ډنګ ک ګڼه ځی فڼی زمانې تر بکات دواتر بڼه
 و ډرګو و بڼه ی و ډرګه ریش بڼه نووسې ری، یانې نووسې ری بڼه و ډرګو
 ډنګ و ډرګو بڼه نووسې ری

لـرښدا پرسیارک دروست دښه ئویش ئوښه وږگښکان یان
ئوانښه ښرپرسن لښو چی بښ بښو یی یاساو ښا ښم ښک
ښځن؟

يېڭى كېم پىلويستى و ۋىرگى ئاشناي ئى و نووسىرى بىت كى كىبىكى
 و ۋىرگىگىت چىنكى لىۋانىي نووسىرىكى باش نىبىت و ۋىرگى و كېم و
 كورتى زىرى ۋىرگى.

دوو م ئځگړه ها توو کتې بېک يان نووسراو ک ل زمانه ک و ب زمانه کی تر ورگير ا بوو ئ و و ورگړی ئ م پوويست ئ و بزان ت ئ يا ئ و ورگړی ئ و کتې بېی و ورگير او و ورگړی کی باش و ب تواناي يا ک س کی ب شار زايی ت و او ی نی؟

سایم و رگ ران د ب ب پ ی سودو پدا ویستی ک م گ ب ت ن ک
ه م ک و ب ئار زووی خ یان ک ت ب و ر گ ن .

چوارم د ب واکړت وورد وورد کاری و رگ ان ک م بک ن و تا
د گات ن و و کت بانی گرنګ و دواتر خ مان ل س ر خو نندن و و ی
و رگ ر دراو کان ل ها توو شار زا بک ین و بین خا و ن ب چوون و ی
خ مان .

پنجم دب و رگ ان دست نشان بکر و کتب و رگ انک تا قی
بکرند و هروها بتواوی کاری نووسری و زمان کش بزانت یانی
دب و رگ ل تا قیگ درچت و تا قیگی کش دب ئم دروست
بکر.